

Różnice w wynikach nauczania a płeć uczniów: obecna sytuacja i działania podejmowane w Europie

TRADYCYJNE STEREOTYPY NAJWIĘKSZYM WYZWANIEM DLA RÓWNOUPRAWNIENIA PŁCI W EDUKACJI

Komisja Europejska przedstawia nową publikację dotyczącą zagadnienia równouprawnienia płci w edukacji w krajach Europy. Wynika z niej, że płeć jest nadal istotnym czynnikiem przy wyborze studiów i osiągnięciu wyników w nauce.

„Zależności między płcią a wykształceniem zmieniły się znacząco w ciągu ostatnich 50 lat i obecnie różnice przybierają bardziej złożone formy. W szkołach pracują głównie kobiety, ale systemami edukacji za-

rzządzają mężczyźni. Większość absolwentów szkół wyższych stanowią kobiety, ale naukę przedwcześnie kończą najczęściej chłopcy. Polityka dotycząca równouprawnienia płci powinna być więc oparta na jasnym rozumieniu zależności między płcią ucznia a jego wynikami w nauce” – powiedziała europejska komisarz ds. edukacji Androulla Vassiliou.

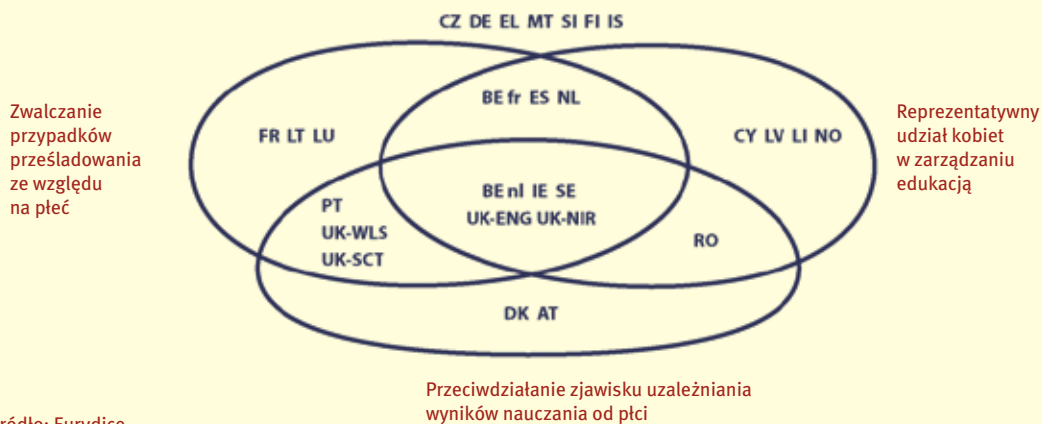
Raport Komisji powstał na podstawie danych zebranych i opracowanych przez sieć Eurydice. W przygotowaniu raportu uczestniczyły biura Eurydice z 29 państw (wszystkie państwa członkowskie UE z wyjątkiem Bułgarii oraz Liechtenstein, Islandia i Norwegia).

Główny problem to role i stereotypy związane z płcią

Wszystkie kraje europejskie, poza kilkoma wyjątkami, realizują lub planują wdrożenie polityki równouprawnienia płci w edukacji. Najważniejszym celem jest zakwestionowanie tradycyjnych ról i stereotypów związanych z płcią. Pozostałe cele to zwiększenie liczby kobiet w instytucjach odpowiedzialnych za zarządzanie w dziedzinie edukacji, przeciw-

działanie zjawisku uzależniania wyników nauczania od płci oraz zwalczanie przypadków prześladowania ze względu na płeć w szkołach. Do rzadkości należą rządowe inicjatywy, których celem jest informowanie rodziców o kwestiach równouprawnienia płci i bardziej aktywne włączanie ich w działania na rzecz równouprawnienia płci w edukacji.

POLITYKA RÓWNOŚCI PŁCI MAJĄCA NA CELU ZAKWESTIONOWANIE TRADYCYJNYCH RÓL I STEREOTYPÓW ZWIĄZANYCH Z PŁCIĄ W SZKOLNICTWIE PODSTAWOWYM I ŚREDNIM, 2008/09

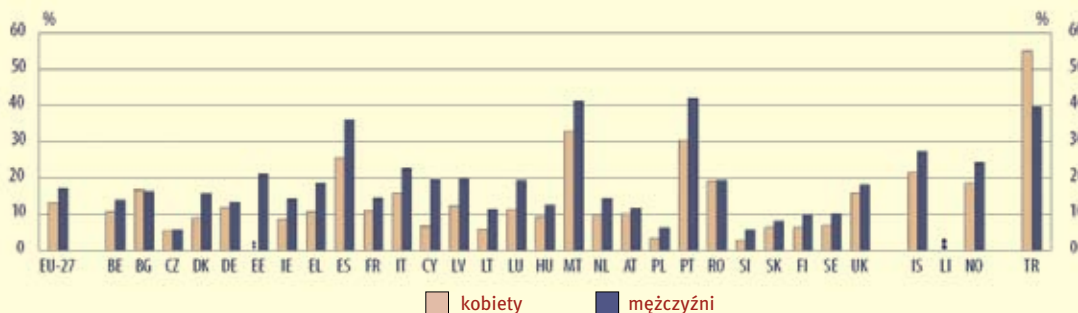

Źródło: Eurydice.

Wszystkie państwa wymienione w powyższej tabeli prowadzą politykę edukacyjną w celu zakwestionowania tradycyjnych ról i stereotypów związanych z płcią. Elipsami objęto państwa, które realizują dodatkowe, wymienione na rysunku cele. Państwa, które nie sformułowały polityki w dziedzinie równouprawnienia płci w edukacji to Estonia, Włochy, Węgry, Polska oraz Słowacja. Dziewczeta mają zwykle lepsze oceny i częściej zdają egzami-

miny końcowe w szkołach niż chłopcy, którym częściej zdarza się przedwcześnie zakończyć naukę lub powtarzać klasę. Z międzynarodowych badań wynika, że w około jednej trzeciej europejskich systemów kształcenia chłopcy częściej mają trudności z czytaniem, natomiast dziewczęta osiągają słabsze wyniki w matematyce. Najważniejszym czynnikiem wpływającym na szanse edukacyjne pozostaje jednak status społeczno-ekonomiczny.

UCZNIOWIE PRZEDWCZEŚNIE KOŃCZĄCY EDUKACJĘ SZKOLNĄ – ODSETEK Kobiet I MĘŻCZYZN W GRUPIE WIEKOWEJ 18-24 LATA Z WYKSZTAŁCENIEM NA POZIOMIE GIMNAZJUM I PONIŻEJ, NIEUCZESTNICZĄCY W ŻADNYCH FORMACH KSZTAŁCENIA LUB SZKOLENIA, 2007

	EU-27	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU
Kobiety	13.2	10.7	16.9	5.4	8.9	11.9	:	8.7	10.7	25.6	10.9	15.9	6.8	12.3	5.9	11.1
Mężczyźni	17.2	13.9	16.3	5.7	15.7	13.4	21	14.2	18.6	36.1	14.6	22.6	19.5	19.7	11.4	19.2

	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	TR
Kobiety	9.3	32.9	9.6	10.2	3.6	30.4	19.1	2.7	6.3	6.3	7	15.8	21.5	:	18.6	55.0
Mężczyźni	12.5	41.1	14.4	11.6	6.4	42	19.2	5.7	8.1	9.7	10.2	18.2	27.3	:	24.3	39.4

Źródło: Eurydice.

Zaledwie kilka krajów traktuje problem słabych wyników w nauce chłopców jako priorytet (Wspólnota Flamandzka Belgii, Irlandia i Zjednoczone Królestwo). Jeszcze mniej państw prowadzi specjalne programy, które mają pomóc

chłopcóm w doskonaleniu umiejętności czytania, a dziewczętom w osiągnięciu lepszych wyników w matematyce i przedmiotach ścisłych (Austria, Zjednoczone Królestwo – (Anglia).

Poradnictwo zawodowe uwzględniające kwestie płci skupia się na dziewczętach

Wielu młodych mężczyzn i kobiet w szkołach zawodowych oraz gimnazjach i liceach ogólnokształcących nadal wybiera karierę zawodową odzwierciedlającą tradycyjne role związane z płcią. Potrzebne jest poradnictwo zawodowe, które skuteczniej zajmie się tym problemem, oraz doradcy zawodowi bardziej świadomi roli płci w procesie kształcenia, a więc potrafiący rzucić wyzwanie istniejącym stereotypom. Poradnictwo uwzględniające kwestie płci, obecnie dostępne

tylko w połowie państw europejskich jest skierowane częściej do dziewcząt niż do chłopców i ma za zadanie zachęcić dziewczęta do wyboru zawodów związanych z techniką i naukami ścisłymi. Choć istnieją interesujące indywidualne inicjatywy i projekty, brak jest ogólnych strategii narodowych przeciwdziałających stereotypom związanym z płcią w wyborze zawodu oraz inicjatyw zaadresowanych do chłopców.

PORADNICTWO ZAWODOWE W EUROPIE MAJĄCE NA CELU ZMIANĘ TRADYCYJNYCH WZORCÓW WYBORU ZAWODU, 2008/09

- Poradnictwo zawodowe uwzględniające kwestie płci jest dostępne
- Brak poradnictwa zawodowego tego typu
- Dane niedostępne

Źródło: Eurydice.

Działania w szkolnictwie wyższym koncentrują się głównie na zwiększaniu liczby kobiet w dziedzinach takich jak matematyka, nauki ścisłe i techniczne

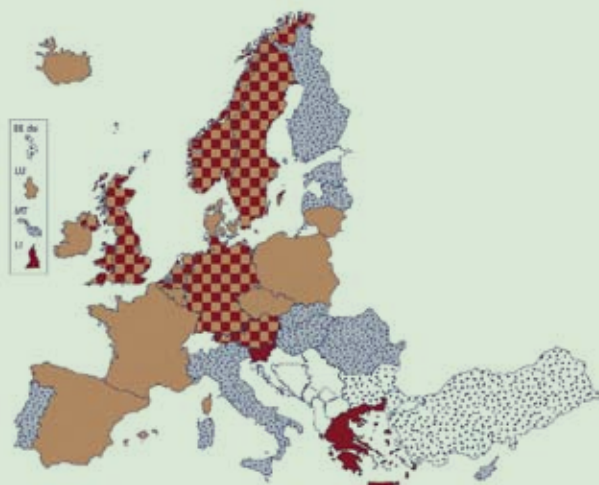
Kobiety stanowią większość studentów i absolwentów szkolnictwa wyższego w prawie wszystkich krajach i dominują w takich dziedzinach jak edukacja, zdrowie i opieka społeczna, nauki humanistyczne i sztuka. Mężczyźni przeważają w inżynierii, produkcji i budownictwie.

Blisko dwie trzecie państw prowadzi politykę równouprawnienia płci w szkolnictwie wyższym. Prawie wszystkie działania i projekty obejmują wyłącznie kobiety. Z drugiej strony, odsetek kobiet wśród pracowników dydaktycznych instytucji szkol-

nictwa wyższego zmniejsza się z każdym kolejnym stopniem kariery akademickiej. Jednak tylko w około jednej trzeciej krajów wdrożono konkretną politykę mającą za zadanie zmierzenie się z tym problemem i przeciwdziałającą segregacji pionowej (zjawisko szklanego sufitu).

Polityka edukacyjna obejmująca działania na rzecz kobiet i jednocześnie przeciwdziałająca segregacji pionowej została wdrożona we Wspólnocie Flamandzkiej Belgii, Niemczech, Niderlandach, Austrii, Szwecji, Zjednoczonym Królestwie i Norwegii.

POLITYKA EDUKACYJNA I PROJEKTY DOTYCZĄCE RÓWNOUPRAWNIENIA PŁCI W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM, 2008/09

Polityka edukacyjna/projekty mające na celu przeciwdziałanie:

- segregacji pionowej (zjawisko szklanego sufitu)
- tradycyjnym wzorcem wyboru kierunku studiów
- Brak działań politycznych w zakresie równouprawnienia płci w szkolnictwie wyższym
- Dane niedostępne

Źródło: Eurydice

Gender Differences in Educational Outcomes: study on the measures taken and current situation in Europe (Różnice w wynikach nauczania a płeć uczniów: obecna sytuacja i działania podejmowane w Europie), czerwiec 2010

Publikacja jest dostępna w wersji elektronicznej w języku angielskim, francuskim i niemieckim:

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_en.php
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_fr.php
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_studies_de.php

Szczegółowe opisy polityki edukacyjnej w dziedzinie równouprawnienia płci wdrażanej w poszczególnych krajach można znaleźć na stronie internetowej www.eurydice.org.

Wersja drukowana publikacji jest dostępna w języku angielskim na zamówienie w:

Krajowe Biuro Eurydice
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa
tel. 022 46 31 370
e-mail: eurydice@frse.org.pl

Wersje francuska i niemiecka w druku.

EURYDICE, Sieć Informacji o Edukacji w Europie, istnieje od 1980 roku. Sieć składa się z biur krajowych utworzonych przez ministerstwa edukacji poszczególnych krajów i z biura europejskiego (EACEA P9) utworzonego przez Komisję Europejską (Dyrekcja Generalna ds. Edukacji i Kultury). EURYDICE, pracując dla twórców polityki edukacyjnej i świata edukacji, przygotowuje i publikuje opisowe analizy systemów edukacji, studia porównawcze na tematy będące przedmiotem zainteresowania Unii Europejskiej i wskaźniki dotyczące różnych poziomów edukacji.